

Wat bedoel je met initiatief?

Maak samen duidelijk wat de student kan doen, welke ruimte er is en wanneer overleg nodig is.

BOL en BBL

15-20 minuten

1 situatie per gesprek

Waarom deze tool?

“Toon meer initiatief” kan voor iedereen iets anders betekenen. Met deze tool onderzoeken student en begeleider wat zij ieder bedoelen. Het gesprek eindigt met een afspraak over gedrag, begeleiding en ruimte om te oefenen.

Zo gebruik je de werkbladen

1

Kies een herkenbaar werkmoment.

Neem één recente situatie. Kies een taak die past bij de leerdoelen en ervaring van de student. Pak pagina 2 en 3 erbij.

2

Onderzoek beide verwachtingen op pagina 2.

Laat de student eerst vertellen. Beschrijf daarna wat jij zag en verwachtte. Vraag door voordat jullie een oplossing kiezen.

3

Maak samen één afspraak op pagina 3.

Noteer wat de student gaat doen, wat jij organiseert en wanneer overleg nodig is. Plan meteen vijf minuten om terug te kijken.

Een open begin

“Ik wil beter begrijpen hoe jij dit werkmoment zag. Wat dacht je dat er van je werd verwacht?
Daarna vertel ik wat ik bedoelde.”

Praktisch: print pagina 2 en 3 of vul ze digitaal in. Open de PDF in een PDF-lezer, sla een eigen kopie op en controleer of je antwoorden bewaard blijven.

De SLB'er of BPV-docent kan het gesprek ondersteunen. Pagina 4 laat een voorbeeld zien.

Wat bedoelen we allebei?

Kies één werkmoment. Begin bij de student. Schrijf in korte zinnen of steekwoorden; je kunt de vragen ook eerst samen bespreken.

Student

Datum

Over welke taak of situatie praten we?

Eerst de student

1. Wat gebeurde er en wat deed jij?

2. Wat dacht je dat je moest of mocht doen?

3. Wat was duidelijk? Waar twijfelde je over?

Daarna de begeleider

4. Wat zag of hoorde jij? Wat verwachtte je op dat moment?

5. Welke uitleg en oefenkans had de student al gekregen?

Samen: welk verschil in verwachting willen we oplossen?

Onze afspraak voor de praktijk

Neem de situatie van pagina 2. Kies samen één haalbare afspraak.
Bepaal ook wat er op de werkplek nodig is om te kunnen oefenen.

Student

We starten op

1. Wanneer ga ik wat doen?

Student: als ... , dan doe of zeg ik

2. Wat regel ik als begeleider?

Denk aan uitleg, een oefenkans of iemand die bereikbaar is.

3. Welke ruimte en grenzen spreken we af?

Dit mag ik zelf doen

Hierover overleg ik eerst

Bij vragen ga ik naar Bij afwezigheid naar

4. Waaraan merken we dat het lukt?

Beschrijf één handeling die je kunt zien of horen.

5. Terugkijken op

Datum/tijd:

Met:

Wat lukte? Noem een voorbeeld.

Wat passen we aan, en wie doet dat?

Niet kunnen oefenen? Noteer wat ontbrak en plan samen een nieuw oefenmoment.

Zo wordt initiatief concreet

Fictief voorbeeld | Eerstejaars mbo-student in een winkel

“Je mag wel wat meer initiatief tonen.”

De student bedoelt

“Mijn vak was aangevuld. Ik wachtte, omdat ik dacht dat ik eerst toestemming moest vragen voor een andere taak.”

De begeleider bedoelt

“Ik verwachtte dat je zelf op de takenlijst keek en een bekende taak koos. Die afspraak had ik nog niet uitgelegd.”

Wat wordt zichtbaar? De student wacht op toestemming. De begeleider verwacht een eigen keuze. Welke taken de student zelf mag kiezen, was nog onduidelijk.

Dit spreken zij samen af

Studentactie	Als mijn taak klaar is, kies ik één van de twee afgesproken taken. Ik vertel mijn begeleider wat ik ga doen.
Begeleideractie	Voor de volgende dienst maken we een lijst met twee bekende taken. Ik leg die op een vaste plek en informeer mijn vervanger.
Ruimte en grenzen	De student start zelf met die twee taken. Bij een onbekende taak, klantklacht of twijfel overlegt de student met de begeleider of vervanger.
Zichtbare groei	De student kiest een afgesproken taak en vertelt welke taak dat is. Vrijdag om 15.00 uur kijken we vijf minuten terug.

Bij het terugkijken

Het lukte één keer. Daarna was de lijst weg. De begeleider maakt een vaste kopie voor de werkplek en bespreekt de afspraak met de vervanger.

Achtergrond bij de tool

SBB beschrijft het samen kiezen van leeractiviteiten en het verkennen van de beginsituatie en leerbehoefte [1, 2]. Onze vertaling: maak verwachtingen én de benodigde oefenruimte bespreekbaar. Deze tool is een eigen praktische uitwerking van Studio Umoja.

[1] SBB (z.d.). [Leerdoelen en leerplan](#).

[2] SBB (z.d.). [Jij als praktijkopleider](#). Geraadpleegd op 15 september 2026.